

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 4Cdo/161/2024
Identifikačné číslo spisu: 3113208771
Dátum vydania rozhodnutia: 25.02.2026
Meno a priezvisko: JUDr. Nora Halmová
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2026:3113208771.2

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v spore žalobkyne C. I. J., narodenej X. C. XXXX, L. K., A. S.. D. Č.. XXX/XX, právne zastúpenej ADVOKÁTSKA KANCELÁRIA JUDr. Martin BARTKO - JUDr. Silvia BARTKOVÁ, Trenčín, Piaristická ul. č. 6667, IČO: 42 021 626, proti žalovanému W. I.M. I., narodenom XX. M. XXXX, G.R., F. XXXX/XX, právne zastúpenému advokátom JUDr. Radovanom Ulehлом, Piešťany, Winterova 62, v konaní o vyporiadanie bezpodielového spoluvlastníctva manželov, vedenom na Okresnom súde Trenčín pod sp. zn. 13C/125/2013 o dovolaní žalovaného proti rozsudku Krajského súdu v Trenčíne z 28. februára 2024 sp. zn. 27Co/96/2023, takto

rozhodol:

Dovolanie odmieta.

Žalobkyni nárok na náhradu trov dovolacieho konania p r i z n á v a.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Trenčín (ďalej „súd prvej inštancie“ alebo „prvoinštančný súd“), rozsudkom z 21. augusta 2023 č. k. 13C/125/2013-543 vysporiadal bezpodielové spoluvlastníctvo sporových strán tak, že: Do výlučného vlastníctva žalovaného prikázal - nehnuteľnosti, zapísané na LV č. XXXX pre k. ú. K. C. ako parc. reg. C č. XXXX/X lesné pozemky o výmere 63 m² a parc. reg. C č. XXXX/XX - orná pôda o výmere 553 m² zostatok na bežnom účte na meno I. I. v Č., S.. D.. č. ú. XXXXXXXXXXX/XXXX, vo výške 141,15 eura, zostatok na podnikateľskom účte na meno W. I. I. ELOS v P., S.. D.. s č. ú. XXXXXXXXXXX/XXXX vo výške 5.732,71 eura - zostatok na termínovanom vklade na meno I. I. vedený v Č., S.. D.. s č. ú. XXXXXXXXXXX/XXXX, vo výške 10.943,37 eura (I.), žalovaný bol povinný zaplatiť žalobkyni na vyrovnanie podielu sumu vo výške 93.107,70 eura, a to v lehote 8 mesiacov od právoplatnosti rozsudku(II.) a žiadna zo strán nemala právo na náhradu trov konania (III.). Svoje rozhodnutie právne odôvodnil ustanoveniami § 183 ods. 1, 2 zákona č. 160/2015 Z. z. Civilného sporového poriadku (ďalej len „CSP“), § 143, § 149 ods. 3, 4, § 150 zákona č. 40/1964 Zb. Občianskeho zákonníka (ďalej len „Občiansky zákonník“). Vecne svoje rozhodnutie odôvodnil tým, že sporové strany uzavreli manželstvo 6. októbra 2001 v J.. Z tohto manželstva deti nepochádzali. Predmetné manželstvo bolo rozsudkom Okresného súdu Trenčín z 24. januára 2013, č. k. 30P/88/2012-51 rozvedené. Rozsudok nadobudol právoplatnosť 14. februára 2013.

Bezpodielové spoluvlastníctvo manželov zaniklo rozvodom manželstva účastníkov, manželia sa na jeho vysporiadaní nedohodli, a preto bolo potrebné ho vysporiadať na základe návrhu, ktorý bol podaný v zákonom stanovenej lehote 3 rokov. Ďalej súd prvej inštancie uviedol, že pri rozhodovaní o vysporiadaní bezpodielového spoluvlastníctva manželov nebol viazaný návrhmi účastníkov, išlo o vysporiadanie, ktoré vyplývalo z právneho predpisu. Sporové strany nežiadali vysporiadať žiadne hnutelné veci a v rámci konania sa nevyriadali ani spoločné záväzky, ktoré si sporové strany vzali počas manželstva, nakoľko súd nemal napriek tvrdeniam žalobkyne, existenciu takýchto záväzkov preukázanú. Čo sa týka nehnuteľných vecí do BSM súd prvej inštancie zaradil iba pozemky, zapísané na LV č. XXXX pre k. ú. K. C. ako parc. reg. C č. XXXX/X - lesné pozemky o výmere 63 m² a parc. reg. C č. XXXX/XX - orná pôda o výmere 553 m². O tom, že nehnuteľnosti, zapísané na LV č. XXXX pre k. ú. G. - stavba súp. č. XXXX - polyfunkčný objekt R., postavený na parc. Reg. C č. XXXX, parc. reg. C č. XXXX - zastavaná plocha a nádvorie o výmere 604 m² a parc. reg. C č. XXXX - zastavaná plocha a nádvorie o výmere 14 m² do BSM sporových strán nepatria súd rozhodol medzitimným rozsudkom zo 6. júna 2022, ktorý nadobudol právoplatnosť 17. marca 2023. Z vykonaného dokazovania ďalej vyplynulo, že ku dňu zániku BSM boli evidované na meno žalovaného účty: 1/ bežný účet na meno I. I. v Č., S.. D.. č. ú. XXXXXXXXXXX/XXXX, na ktorom zostatok ku dňu zániku BSM t. j. k 14. februáru 2013 bol vo výške 141,15 eura, 2/ termínovaný vklad na meno I. I.Š. v Č., S.. D.. s č. ú. XXXXXXXXXXX/XXXX, na ktorom zostatok k 14. februáru 2013 bol vo výške 10.943,37 eura a 3/ sporiaci účet na meno I. I. v P., S.. D.. s č. ú. XXXXXXXXXXX/XXXX, na ktorom zostatok k 14. februáru 2013 bol vo výške 5.732,71 eura. Žalobkyňa vlastnila účet v D. D., S.. D., avšak jeho zostatok ani jeho bližšie označenie sa súdu dotazom na banku nepodarilo zistiť. Pokiaľ sa týka nehnuteľností, súd prvej inštancie konštatoval, že rozsah BSM, ktorý žiadali strany vysporiadať, bol medzi nimi sporný. Uviedol, že žalobkyňa žiadala do BSM zahrnúť nehnuteľnosti: a/ pozemky, zapísané na LV č. XXXX pre k. ú. K. C. ako parc. reg. C č. XXXX/X - lesné pozemky o výmere 63 m² a parc. reg. C č. XXXX/XX - orná pôda o výmere 553 m². Súd tieto nehnuteľnosti zaradil do BSM, pričom o tom rozhodol medzitimným rozsudkom, vydaným v tomto konaní, ktorý nadobudol právoplatnosť 17. marca 2023, na ktorého odôvodnenie súd v plnom rozsahu odkázal; b/ nehnuteľnosti, zapísané na LV č. XXXX pre k. ú. G. - stavba súp. č. XXXX - polyfunkčný objekt R., postavený na parc. reg. C č. XXXX, parc. reg. C č. XXXX - zastavaná plocha a nádvorie o výmere 604 m² a parc. reg. C č. XXXX - zastavaná plocha a nádvorie o výmere 14 m². Súd tieto nehnuteľnosti nezaradil do BSM, pričom o tom rozhodol medzitimným rozsudkom, vydaným v tomto konaní, ktorý nadobudol právoplatnosť 17. marca 2023, na ktorého odôvodnenie súd v plnom rozsahu odkázal. Žalovaný navrhol do BSM zahrnúť nehnuteľnosti: a/ nehnuteľnosti, zapísané na LV č. XXXX pre k. ú. L. C. ako byt č. XXX v bytovom dome súp. č. XXXX, postavený na parc. č. XXXX/XXX vrátane tejto parcely a spoluvlastníckeho podielu na spoločných častiach a zariadeniach, na príslušenstve a spoluvlastníckeho podielu na pozemku vo výške 5229/875056. Súd prvej inštancie pripustil, že predmetné nehnuteľnosti boli zakúpené za trvania manželstva, ale vzhľadom na znenie notárskej zápisnice JUDr. Anny Pčolovej č. N XX/XXXX zo XX. júna XXXX a teda na uzavretú dohodu o zúžení BSM, tieto do BSM sporových strán nepatria; b/ nehnuteľnosti, zapísané na LV č. XXXX pre k. ú. K. L. E. ako byt č. XX v bytovom dome súp. č. XXXX, postavený na parc. č. XXXX/XXX vrátane spoluvlastníckeho podielu na spoločných častiach a zariadeniach a príslušenstve vo výške 71/1343. Súd prvej inštancie konštatoval, že predmetné nehnuteľnosti do BSM nepatria, nakoľko ku dňu zániku manželstva neboli vo vlastníctve ani jedného z manželov. Mal za to, že skutočnosť, že boli vo vlastníctve spoločnosti D., s. r. o. nezakladá žiadny dôvod na jeho zaradenie do BSM sporových strán. Rovnako nerelevantnou skutočnosťou pre zaradenie týchto nehnuteľností do BSM je aj zdroj, z ktorého sa kúpa nehnuteľností financovala.

2. Krajský súd v Trenčíne (ďalej len „odvolací súd“ alebo „krajský súd“) na odvolanie žalovaného rozsudkom z 28. februára 2024 sp. zn. 27Co/96/2023 potvrdil rozsudok súdu prvej inštancie (I.) a žalobkyni proti žalovanému priznal nárok na náhradu trov odvolacieho konania (II.). Svoje rozhodnutie vecne odôvodnil tým, že k odvolacej námietke žalovaného uvedenej v podanom odvolaní, že postupom prvoinštančného súdu, ktorý vo veci rozhodol napadnutým rozsudkom v jeho neprítomnosti, ako aj v neprítomnosti jeho právneho zástupcu na pojednávaní 21. augusta 2023, mu nesprávnym procesným postupom znemožnil, aby uskutočnil jemu patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu jeho práva na spravodlivý proces, odvolací súd konštatoval, že táto námietka neobstojí. Zo zápisnice o

pojednávani z 10. júla 2023 vyplývalo, že na nariadené pojednávanie sa nedostavili sporové strany, ani ich právni zástupcovia, bola oboznámená žiadosť právneho zástupcu žalovaného o odročenie pojednávania z dôvodu práceneschopnosti konateľky spoločnosti a z dôvodu, že klient trvá na osobnej účasti právneho zástupcu na pojednávaní. Súd prvej inštancie odročil pojednávanie na termín 21. augusta 2023 o 9:00 hod. Predvolanie na pojednávanie bolo doručené právnenmu zástupcovi žalovaného 10. júla 2023 o 12:16 hod., teda v dostatočnom časovom predstihu viac ako 1 mesiac pred termínom pojednávania. Z podania žalovaného z 12. júla 2023 vyplývalo, že v stanovený termín pojednávania bola jeho právna zástupkyňa na plánovanej rodinnej dovolenke, z ktorého dôvodu pojednávania sa nemôže zúčastniť a žalovaný trvá na osobnej účasti právneho zástupcu na pojednávaní. Navrhol, aby súd nariadené pojednávanie z tohto dôvodu zrušil a nariadil nový termín pojednávania po uplynutí dovolenkového obdobia. Pre prípad, že súd nariadené pojednávanie nezruší, ospravedlňoval svoju neúčast', ako aj neúčast' právneho zástupcu a žiadal o odročenie pojednávania bez meritórneho prejednania veci. Právnenmu zástupcovi žalovaného súd prvej inštancie podaním zo 17. júla 2023, doručeného právnenmu zástupcovi žalovaného 20. júla 2023, oznámil, že nemieni vyhovieť žiadosti o odročenie pojednávania vytýčeného na termín 21. augusta 2023 o 9:00 hod., nakoľko nemá preukázanú existenciu dôležitého dôvodu na odročenie pojednávania. Rovnako súd prvej inštancie nevyhovel ani žiadosti o odročenie pojednávania a určenie iného termínu pojednávania právnenmu zástupcovi žalobkyne, ktorý následne písomne preukazoval dôvodnosť svojej žiadosti a po oboznámení, že stanovisko súdu k žiadosti o odročenie pojednávania zostáva nemenné, sa pojednávania konaného 21. augusta 2023 zúčastnil. Naopak žalovaný a jeho právny zástupca dôvodnosť svojej žiadosti nepodporili žiadnym listinným dôkazom, pojednávania sa nezúčastnili. Dovoľenka právneho zástupcu bez ďalšieho nie je akceptovateľným predpokladom uznania existencie dôležitého dôvodu na odročenie vytýčeného pojednávania. V tomto smere sa súd prvej inštancie nedopustil procesného pochybenia, keď nepovažoval dôvody uvedené žalovaným za dôležité dôvody na odročenie pojednávania. Vzhľadom na uvedené dospel odvolací súd k záveru, že postupom súdu prvej inštancie nedošlo k porušeniu § 183 CSP a ani k porušeniu práva žalovaného na spravodlivý proces.

2.1. Odvolací súd ďalej uviedol, že pokiaľ žalovaný namietal, že súd prvej inštancie nevykonal všetky navrhnuté dôkazy a to dôkaz, ktorý žiadal vykonať ohľadom nadobudnutia bytu žalobkyňou v K. L. E., odvolací súd poznamenal, že samotné nevykonanie všetkých dôkazov navrhnutých účastníkmi konania nie je bez ďalšieho odňatím možnosti konať pred súdom, pretože v zmysle § 185 ods. 1 CSP súd rozhodne, ktoré z navrhnutých dôkazov vykoná. V danej veci súd prvej inštancie v odôvodnení svojho rozhodnutia v bode 20.5 rozsudku odôvodnil, prečo nevykonal požadovaný dôkaz žalovaným. Aj samotný žalovaný v podanom odvolaní potvrdil, že je pravdou, že predmetný byt nadobudla obchodná spoločnosť Salveo s. r. o., ktorej jedinou spoločníčkou a konateľkou bola žalobkyňa. Nevykonanie navrhnutého dôkazu nemohlo mať vplyv na posúdenie skutkového stavu, ktorý bolo možné i bez tohto dôkazu bezpečne ustáliť. Navrhovaný dôkaz nedisponoval vypovedacou potenciou. Pokiaľ žalovaný v podanom odvolaní vytýkal súdu prvej inštancie, že do vyrovnávacieho podielu, ktorý má vyplatiť žalobkyňi, zahrnul aj splátky úverov v Č. a v G., ktoré úvery použil na úhradu výživného, na ktoré bol zaviazaný rozhodnutím súdu, odvolací súd konštatoval, vychádzajúc z vykonaného dokazovania, že tieto vznikli preukázateľne počas trvania manželstva a získané prostriedky boli použité žalovaným na výplatu jeho vlastných záväzkov. Splátky úverov žalovaný hradil z príjmu z BSM. Sám žalovaný potvrdil, že sa jednalo o finančné prostriedky použité na plnenie jeho vyživovacej povinnosti, nakoľko na úhradu vyživovacej povinnosti nemal dostatok finančných prostriedkov a preto použil peniaze poskytnuté z predmetných úverov. Rovnako za nedôvodnú odvolací súd považoval námietku žalovaného ohľadne jeho termínovaného vkladu v Č.. Jedná sa o hodnotu, ktorá postupom podľa § 143 Občianskeho zákonníka patrí do BSM. Odvolací súd súhlasil so žalobkyňou, že pokiaľ žalovaný tvrdí, že časť tejto hodnoty tvoria jeho výlučné prostriedky, bolo jeho povinnosťou to vierohodne preukázať, čo sa nestalo.

2.2. Žalovaný v podanom odvolaní namietal nepoužitie výnimky z princípu parity podielov pri vysporiadaní BSM súdom prvej inštancie. Preskúmaním rozhodujúcich skutočností odvolací súd dospel k záveru o nespôsobilosti uvedenej odvolacej námietky privodiť v prospech žalovaného priaznivejšie rozhodnutie vo veci. V danej veci je nepochybné, že súd prvej inštancie z vykonaného dokazovania správne nemal za preukázané žiadne mimoriadne okolnosti, ktoré by odôvodňovali žalovaným

požadovanú disparitu podielov, ktoré rozhodnutie môže byť v konaní založené tak na návrh účastníka, ako aj z úradnej činnosti súdu. Keďže teda preskúmaním veci odvolací súd dospel k záveru, že žiadna z odvolacích námietok žalovaného nebola spôsobilou mať za následok dopad na vecnú správnosť napadnutého rozhodnutia, rozsudok súdu prvej inštancie podľa § 387 ods. 1 CSP ako vecne správny potvrdil. Žalovaný v odvolaní proti rozsudku súdu prvej inštancie neuviedol žiadne rozhodujúce skutočnosti, s ktorými by sa súd prvej inštancie v konaní nezaoberal a ktoré by neboli predmetom jeho posudzovania. O náhrade trov odvolacieho konania vo vzťahu žalobkyne a žalovaného rozhodol odvolací súd podľa § 396 ods. 1 CSP v spojení s § 255 ods. 1 a § 262 ods. 1 CSP tak, že žalobkyni ako úspešnej strane sporu v odvolacom konaní priznal nárok na náhradu trov odvolacieho konania v rozsahu 100 %.

3. Proti tomuto rozsudku odvolacieho súdu podal žalovaný (ďalej aj „dovolateľ“) dovolanie podľa § 420 písm. f) a § 421 ods. 1 písm. a) CSP a uviedol, že kúpa a rekonštrukcia polyfunkčného objektu R. sa uskutočnila nie zo spoločných finančných prostriedkov žalobkyne a jeho, ale z majetku živnosti a aj obchodnej spoločnosti R. spol. s r. o., ktorej ako živnostník predal zásoby a tak získal potrebné finančné prostriedky na splácanie úverov. Tvrdil, že sa nejednalo o výnosy z jeho podnikateľskej činnosti (z podnikania) ale o zmenu formy aktív (druhu zo zásob na peňažný majetok) slúžiacich na jeho podnikanie teda vecí, ktoré podľa svojej povahy slúžia osobnej potrebe alebo výkonu povolania len jedného z manželov v zmysle ust. § 143 Občianskeho zákonníka. Získané nájomné z prenájmu polyfunkčného objektu R. tvorilo príjem živnosti, tak súd musí vziať do úvahy, že poskytnuté úvery až do prenájmu objektu po kolaudácii 14. januára 2005 mohli byť a boli splácané výlučne z majetku živnosti, ktorý majetok živnosť získala ešte pred uzavretím jeho manželstva so žalobkyňou a teda neexistuje právny dôvod, aby časť v tomto období splateného úveru patrila do masy BSM. Žalovaný poukázal na skutočnosť, že on ako podnikateľ uhrádzal spolu so splátkami úveru z nájomného aj úroky, ktoré žiadnym spôsobom nezväčšovali majetok živnosti. V logike požiadavky žalobkyne, že jej z vysporiadania BSM patrí polovica zo splatených úverov, lebo tvorili príjem zo živnosti, mala by sa potom v polovici podieľať aj na strate živnosti, ktorú predstavovali vyplatené úroky v banke a odpisoch. Ďalej dovolateľ poukazoval na to, že ako živnostník mohol prenajať polyfunkčný objekt R. až po jeho rekonštrukcii a získané nájomné z prenájmu tohto objektu začalo prinášať skutočný zisk až po splatení úveru poskytnutého na jeho rekonštrukciu. V žiadnom prípade teda nebolo možné považovať nájomné z prenájmu polyfunkčnej budovy R. za výnos z podnikania, keďže preukázateľne nájomné bolo použité v celom rozsahu na úhradu záväzkov živnosti. Rovnako nebolo možné nevziať do úvahy preukázanú skutočnosť, že v čase uzatvorenia manželstva mala živnosť majetok v čistej hodnote 2 674 564,00 SKK (88.779,26 eura), ktorý majetok sa po uzavretí manželstva nevyparil, ale bol použitý na kúpu objektu a splácanie úveru až do jeho prenájmu. Na tvorbe tohto majetku sa žalobkyňa žiadnym spôsobom nepodieľala, bol nadobudnutý pred uzavretím manželstva a preto nemohol byť zahrnutý do vysporiadania BSM.

3.1. Pokiaľ išlo o finančné prostriedky na žalovaného podnikateľskom účte I. I. R. č. účtu XXXXXXXXXXX/XXXX so zostatkom k 14. februáru 2013 vo výške 5.732,71 eura, tento zostatok na účte pochádzal zo vkladu žalovaného jeho výlučných finančných prostriedkov získaných pred uzavretím manželstva na účet bezhotovostným prevodom 8. januára 2013 vo výške 9.992,01 eura. Pri tomto prevode bolo uvedené, že išlo o redemáciu W. I. I. - R., teda išlo o vyplatenie jeho predchádzajúcej investície na jeho podnikateľský účet. Išlo o vyplatenie žalovaného investície v P. J., S. D., ktorú uskutočnil ešte pred uzavretím manželstva so žalobkyňou, o čom predložil súdu dôkaz. Tiež predložil výpisy z účtu č. XXXXXXXXXXX/XXXX za mesiac január a február 2013.

3.2. Dovolateľ uviedol právnu otázku: „Čo skutočne predstavuje výnos z oddeleného majetku jedného z manželov, ktorý patrí do BSM“. Argumentoval, že súde nižšieho stupňa arbitrárne (bez bližšieho vysvetlenia) iba s odkazom na štandardnú judikatúru (R 42/1972) bez ďalšieho uviedli v bodoch body 23. a 24. napadnutého rozhodnutia, že „... bolo na žalovanom, aby preukázal čo tvorilo jeho výlučné peňažné prostriedky zo sumy 164.748,22 eura, ktorá údajne patrila do zaniknutého BSM a túto žalovaný použil na úhradu jeho výlučných dlhov“. Oba súde žiadnym spôsobom neuviedli z akej konkrétnej skutočnosti vychádzali pri ustálení toho, že akékoľvek peňažné prostriedky, ktorými žalovaný ako živnostník počas manželstva hospodáril (bez ohľadu na iné ekonomické hodnoty a údaje, ako sú

napríklad stav majetku podnikateľa pri vzniku manželstva a pri jeho zániku, pohľadávky, záväzky, odpisy a iné) bez ďalšieho považovali za výnosy veci vo výlučnom vlastníctve jedného z manželov a to vrátane zostatku na bežnom účte podnikateľa v sume 5.732,71 eura ku dňu zániku BSM. Žalovaný hospodáril ako živnostník s jeho vlastným majetkom oddeleným od BSM s poukazom na ust. § 143 Občianskeho zákonníka a za výnosy z tohto jeho majetku (majetku zaradeného do podnikania - teda hnutelného majetku, ktorý pozostával napr. z tovaru, z peňazí a pohľadávok a záväzkov a nehnuteľného majetku a iných práv). Výnosmi z tohto majetku mohli byť výlučne zisky dosahované podnikom žalovaného za jednotlivé hospodárske roky počas trvania manželstva. Žalovaný považoval za absurdné, aby súdy za výnosy z podnikania považovali akékoľvek výsledky pohybov, transakcií na jeho podnikateľskom účte. To, že podnik žalovaného platil počas trvania manželstva mzdy a odvody za svojich zamestnancov, splátky leasingov, splátky svojich záväzkov z obchodného styku, prijímal platby z nájmov a platby za predaný tovar, alebo poskytnuté služby a inak v rámci roka hospodáril neznamená, že každý výdavok súvisiaci s podnikaním bolo potrebné považovať automaticky za výnosy z výlučného majetku jedného z manželov. Súdy tiež neuviedli prečo neprihľadli na účtovné závierky a výkazy o majetku a záväzkoch podniku žalovaného bez toho, aby skúmali či vôbec a v akej výške dosahoval podnik žalovaného zisky v jednotlivých zdaňovacích obdobiach počas trvania manželstva. Podľa žalovaného iba z takéhoto skutočne dosiahnutého zisku po zdanení mohol súd následne zisťovať ako bol tento výnos žalovaným použitý.

3.3. Odvolací súd nesprávnym procesným postupom znemožnil žalovanému, aby uskutočňoval jemu patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu jeho práva na spravodlivý proces, vrátane práva na prístup k súdu, vrátane princípu legitímnych očakávaní z dôvodov, že došlo k arbitrárnemu vyhodnoteniu dôkazov, nedostatočnému odôvodneniu napadnutého rozhodnutia a nevykonanie navrhnutých dôkazov. Na ozrejmienie týchto skutočností dovolateľ uviedol, že odvolací súd, ako aj súd prvej inštancie arbitrárne vyhodnotili vykonané dôkazy a vyvodili z nich arbitrárne skutkové a právne závery, ako aj vlastné domnienky. Súdy prijali závery, ktoré sú v extrémnom nesúlade s vykonanými skutkovými zisteniami vyplývajúcimi z jednotlivých vykonaných dôkazov. Žalovaný ďalej uviedol, že bolo jednoznačne ustálené, že nedosahoval počas manželstva z prevádzky podniku zisk a svoje dlhy hradil najmä z výnosov dosiahnutých z predaja tovaru. Oba súdy však dospeli k právnenému záveru, že akákoľvek podnikom vykonaná splátka úverov na rekonštrukciu „Budovy ELOS“ bola automaticky považovaná za súčasť výnosov z podnikania a to vrátane zostatku na bežnom účte podnikateľa v sume 5.732,71 eura ku dňu zániku BSM. Ani jeden súd takýto svoj právny záver dostatočne a presvedčivo neobhájili. Dovolateľ ďalej tiež uviedol, že napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu bolo nedostatočne odôvodnené, arbitrárne a zmätočné; odvolací súd sa nevysporiadal s podstatnými odvolacími námietkami žalovaného, v podstatnej miere len veľmi stručne zopakoval odôvodnenie rozhodnutia súdu prvej inštancie.

3.4. Žalovaný v ďalšej časti svojho odvolania zopakoval svoju argumentáciu, ktorú uviedol v rámci dovolacieho dôvodu v zmysle § 421 ods. 1 písm. a) CSP a uviedol, že odvolací súd sa vôbec nezaoberal jeho právnou otázkou, ako aj viacerými podstatnými argumentami žalovaného, na ktoré poukázal žalovaný v dovolaní, pričom tieto právne otázky a argumenty boli významné pre rozhodnutie vo veci. Žalovaný predložil pádne argumenty, ktoré mali podstatný význam pre vec samu a bolo povinnosťou odvolacieho súdu sa nimi náležite zaoberať a ak tak neurobil, je ním napadnuté rozhodnutie nepreskúmateľné pre nezrozumiteľnosť a nedostatok dôvodov.

3.5. Dovolateľ tiež uviedol, že súdy nižších inštancií nevykonali navrhnuté dôkazy na zistenie rozhodujúcich skutočností na posúdenie výšky BSM, pričom bolo zrejmé, že výnos z predaja bytu č. XX LV č. XXXX k. ú. K. L. E. i s poukazom na štandardnú judikatúru patril do zaniknutého BSM.

3.6. Dovolateľ zároveň v podanom dovolaní žiadal odklad právoplatnosti a vykonateľnosti napadnutého rozhodnutia.

4. K podanému dovolaniu sa vyjadrila žalobkyňa a uviedla, že k uplatnenému dovolaciemu dôvodu v zmysle § 421 ods. 1 písm. a), písm. b) a písm. c) CSP takémuto dovolaniu nerozumie a toto považuje za

zmätočné. Buď daná právna otázka bola riešená dovolacím súdom a dovolací súd sa odklonil alebo nebola riešená, alebo bola riešená dovolacím súdom niekoľkokrát a rozdielne. Žalovaný za otázku právneho významu považoval, že príjmom BSM v prípade podnikajúceho manžela je len jeho zisk po zdanení, hoci uvedené nebolo otázkou, ale len právnym názorom (konštatovaním) žalovaného. Žalobkyňa poukázala na to, že s touto skutočnosťou sa oba sudy vo svojich rozhodnutiach riadne a presvedčivo vysporiadali a svoj názor, na rozdiel od žalovaného, podporili ustálenou a naďalej rešpektovanou judikatúrou Najvyššieho súdu ČSR č. R 42/1972. Poukázala na to, že častým zdrojom bezpodielového spoluvlastníctva sú výnosy z podnikania, ktoré majú podobný charakter ako mzdy z pracovného pomeru patriaca jednému z manželov, z ktorých sa potom obstaráva spoločný majetok manželov. Zo žiadneho ustanovenia Občianskeho zákonníka nevyplýva, že spoločným majetkom by mal byť len zisk chápaný ako rozdiel medzi výnosmi z podnikania a nákladmi z podnikania, ktoré boli v súvislosti s ním vynaložené. Na základe uvedeného tak žalovaným načrtnutá právna otázka bola oboma súdmi vyriešená správne a to, že sa žalovaným s týmto riešením nestotožnil, pretože to pre neho nebolo výhodné, neznamená prípustnosť dovolania podľa § 421 CSP. Sudy nižších inštancií jasne, zrozumiteľne a presvedčivo uviedli, prečo v konkrétnom prípade bolo potrebné postupom podľa § 143 a § 150 Občianskeho zákonníka žalovaným zaplatené splátky úverov do BSM vrátiť a následne vysporiadať a tento ich záver sa opieral o vykonané dokazovanie v danej veci. Z pohľadu formálnej logiky, ako aj zisteného skutkového stavu veci tomuto odôvodneniu nebolo možné nič vytknúť.

4.1. Vo vzťahu k žalovanému uplatnenému dovolaciemu dôvodu dovolania podľa § 420 písm. f) CSP žalobkyňa poukázala na to, že tento dovolací dôvod rovnako nebol daný. Žalovaným uvedené tvrdenia neboli pravdivé a ani relevantné. V dovolaní napadnutom rozhodnutí odvolacieho súdu boli zreteľne vysvetlené dôvody vo vzťahu k meritu veci, boli dostatočne uvedené zákonné ustanovenia, ktoré súd aplikoval a z ktorých vyvodil svoje právne závery, ako i vysvetlené právne úvahy, ktorými sa pri rozhodovaní riadil. Prijaté právne závery boli primerane a dostatočne odôvodnené spôsobom zodpovedajúcim § 393 ods. 2 CSP a týmto nebolo možné z formálneho a ani z vecného hľadiska nič vytknúť. Súd neposúdil výnosy z podnikania len ako zisk po zdanení, ale za výnosy z podnikania považoval akýkoľvek príjem získaný podnikajúcim manželom. Táto skutočnosť tak nebola hodnotením dôkazov ako právnym posúdením veci a okrem toho len fakt, že názor súdu je odlišný od názoru strany konania, nie je dôvodom arbitrárnosti súdneho rozhodnutia. Táto skutočnosť, že súd nepovažovali za výnos z podnikania len zisk po zdanení, ale akýkoľvek príjem z podnikania bolo okrem iného plne v súlade s § 143 Občianskeho zákonníka, ako aj ustálenou judikatúrou. Zároveň, žalovaný v podanom dovolaní neuviedol aký ním navrhnutý dôkaz odvolací súd nevykonal a preto žalobkyňa nepovažovala túto námietku žalovaného za relevantnú.

4.2. Na základe uvedených skutočností tak žalobkyňa navrhla, aby dovolací súd dovolanie žalovaného odmietol alebo zamietol. Zároveň uviedla, že nie je daný dôvod na odklad právoplatnosti a vykonateľnosti napadnutého rozsudku a žiadala priznať jej nárok na náhradu trov dovolacieho konania v rozsahu 100 %.

5. Dovolací súd nezistil splnenie podmienok pre odklad právoplatnosti a vykonateľnosti dovolaním napadnutého rozhodnutia podľa ustanovení § 444 ods. 1 a 2 CSP a v súlade s ustálenou praxou o tom nevydal samostatné rozhodnutie. Uvedený procesný postup z ústavnoprávneho hľadiska považuje za udržateľný aj Ústavný súd Slovenskej republiky (m. m. IV. ÚS 158/2022, IV. ÚS 442/2022).

6. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej aj „najvyšší súd“ alebo „dovolací súd“) ako súd dovolací (§ 35 CSP) po zistení, že dovolanie podala v stanovenej lehote (§ 427 ods. 1 CSP) strana zastúpená v súlade so zákonom (§ 429 ods. 1 CSP), v ktorej neprospech bolo napadnuté rozhodnutie vydané (§ 424 CSP), bez nariadenia pojednávania (§ 443 CSP) dospel k záveru, že dovolanie je potrebné odmietnuť.

7. V zmysle § 419 CSP je proti rozhodnutiu odvolacieho súdu dovolanie prípustné, (len) ak to zákon pripúšťa. To znamená, že ak zákon výslovne neuvádza, že dovolanie je proti tomu - ktorému rozhodnutiu odvolacieho súdu prípustné, nemožno také rozhodnutie (úspešne) napadnúť dovolaním. Rozhodnutia odvolacieho súdu, proti ktorým je dovolanie prípustné, sú vymenované v ustanoveniach § 420 a § 421 CSP.

8. Dovolanie prípustné podľa § 420 CSP možno odôvodniť iba tým, že v konaní došlo k vade uvedenej v tomto ustanovení (§ 431 ods. 1 CSP). Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie, v čom spočíva táto vada (§ 431 ods. 2 CSP).

9. Podľa § 420 písm. f) CSP je dovolanie prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

10. Podľa § 421 ods. 1 písm. a) CSP je dovolanie prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe odvolacieho súdu.

11. Dovolanie prípustné podľa § 421 CSP možno odôvodniť iba tým, že rozhodnutie spočíva v nesprávnom právnom posúdení veci (§ 432 ods. 1 CSP). Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie právne posúdenie veci, ktoré pokladá za nesprávne, a uvedie, v čom spočíva nesprávnosť tohto právneho posúdenia (§ 432 ods. 2 CSP).

12. Dovolací súd je dovolacími dôvodmi viazaný (§ 440 CSP). Dovolacím dôvodom je nesprávnosť vytýkaná v dovolaní (porovnaj § 428 CSP). Pokiaľ nemá dovolanie vykazovať nedostatky, ktoré v konečnom dôsledku vedú k jeho odmietnutiu podľa § 447 písm. f) CSP, je (procesnou) povinnosťou dovolateľa vysvetliť v dovolaní zákonu zodpovedajúcim spôsobom, z čoho vyvodzuje prípustnosť dovolania a v dovolaní náležite vymedziť dovolací dôvod (§ 420 CSP alebo § 421 CSP v spojení s § 431 ods. 1 CSP a § 432 ods. 1 CSP). V dôsledku spomenutej viazanosti dovolací súd neprejednáva dovolanie nad rozsah, ktorý dovolateľ vymedzil v dovolaní uplatneným dovolacím dôvodom.

13. V hierarchii postupu dovolacieho prieskumu platí, že dovolací súd najprv skúma prípustnosť dovolania z dôvodu zmätočnosti a až ak namietaný dôvod podľa § 420 CSP preukázaný nie je, pristúpi subsidiárne dovolací súd k prieskumu dovolacieho dôvodu spočívajúceho v správnosti právneho posúdenia veci (§ 421 CSP). Vychádzajúc z vyššie uvedeného dovolací súd prednostne pristúpil k posúdeniu existencie namietanej vady podľa § 420 písm. f) CSP.

14. Podľa § 420 CSP je dovolanie prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak a/ sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov, b/ ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu, c/ strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník, d/ v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie, e/ rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, alebo f/ súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

15. Dovolateľ vyvodil prípustnosť dovolania z § 420 písm. f) CSP, kde namietal arbitrárne vyhodnotenie dôkazov, nedostatočné odôvodnenie a nevykonanie navrhnutých dôkazov.

16. Pokiaľ dovolateľ namietal svojvoľné hodnotenie dôkazov, resp. deficity v dokazovaní, dovolací súd v prvom rade uvádza, že dovolanie nepredstavuje opravný prostriedok, ktorý by mal slúžiť na odstránenie nedostatkov pri ustálení skutkového stavu veci. Dovolací súd nemôže v dovolacom konaní formulovať nové skutkové závery a rovnako nie je oprávnený preskúmať správnosť a úplnosť skutkových zistení, už len z toho dôvodu, že nie je oprávnený prehodnocovať vykonané dôkazy, pretože (na rozdiel od súdu prvej inštancie a odvolacieho súdu) v dovolacom konaní nemá možnosť vykonávať dokazovanie - porov. ustanovenie § 442 CSP. Dovoláním sa preto vo všeobecnosti nemožno úspešne domáhať revízie skutkových zistení urobených súdmi prvej a druhej inštancie, ani prieskumu nimi vykonaného

dokazovania.

17. Dovolací súd dodáva, že zásada voľného hodnotenia dôkazov zakotvená v čl. 15 Základných princípov CSP a v § 191 CSP vyplýva z ústavného princípu nezávislosti súdov (čl. 46 ústavy) a znamená, že záver, ktorý sudca urobí o vykonaných dôkazoch z hľadiska ich pravdivosti a dôležitosti pre rozhodnutie, je vecou jeho vnútorného presvedčenia a jeho logického myšlienkového postupu. Hodnotenie dôkazov úvahou súdu však neznamená ľubovôľu, lebo hodnotiacia úvaha musí vždy zodpovedať zásadám formálnej logiky, musí vychádzať zo zisteného skutkového stavu veci a vykazovať funkčnú a teleologickú zhodu s priebehom konania.

18. So zreteľom na vyššie uvedené, najvyšší súd pristúpil k posúdeniu opodstatnenosti argumentácie dovolateľa, že procesne nesprávnym postupom súdov bolo zasiahnuté do jeho práva na spravodlivý proces, kedy podstatou dovolacieho prieskumu nebolo prehodnocovanie skutkového stavu, ale kontrola postupu odvolacieho súdu pri procese jeho zisťovania a vyhodnocovania, teda preskúmanie toho, či hodnotenie dôkazov je alebo nie je natoľko svojvoľné, že znamená zásah do tohto práva.

19. V danom prípade dovolací súd dospel k záveru, že napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu spĺňa náležitosti odôvodnenia rozhodnutia (§ 393 ods. 2 v spojení s § 220 ods. 2 CSP), a preto ho nemožno považovať za nepreskúmateľné či nedostatočne odôvodnené. Odôvodnenie rozsudku zodpovedá základnej (formálnej) štruktúre odôvodnenia rozhodnutia. Súslednosti jednotlivých častí odôvodnenia a ich obsahové (materiálne) náplne zakladajú súhrnne ich zrozumiteľnosť aj všeobecnú interpretačnú presvedčivosť. Z odôvodnenia rozsudku vyplýva vzťah medzi skutkovými zisteniami aj úvahami pri hodnotení dôkazov na jednej strane a právnymi závermi na strane druhej. V hodnotení skutkových zistení neabsentuje žiadna relevantná skutočnosť alebo okolnosť. Argumentácia odvolacieho súdu je koherentná a jeho rozhodnutie konzistentné, logické a presvedčivé, premisy v ňom zvolené, aj závery, ku ktorým na ich základe dospel, sú prijateľné pre právnickú aj laickú verejnosť.

20. Dovolací súd zdôrazňuje, že všeobecný súd nemusí dať odpoveď na všetky otázky nastolené stranou sporu, ale len na tie, ktoré majú pre vec podstatný význam, prípadne dostatočne objasňujú skutkový a právny základ rozhodnutia (keď dovolateľ namieta, že odvolací súd sa nevysporiadal do všetkými dôkazmi, ktoré boli vykonané pred súdom prvej inštancie). Preto odôvodnenie rozhodnutia všeobecného súdu, ktoré stručne a jasne objasní skutkový a právny základ rozhodnutia, stačí na záver o tom, že z tohto aspektu je plne realizované základné právo účastníka na spravodlivý proces (IV. ÚS 115/03). Súd v opravnom konaní nemusí dať odpoveď na všetky námietky uvedené v opravnom prostriedku, ale iba na tie, ktoré majú (podľa názoru súdu) podstatný význam pre rozhodnutie o odvolaní a zostali sporné alebo sú nevyhnutné na doplnenie dôvodov rozhodnutia súdu prvej inštancie, ktoré je predmetom preskúmania v odvolacom konaní (II. ÚS 78/05). Neostáva preto nič iné, než konštatovať, že v prejednávanej veci boli z tohto pohľadu súdmi nižších inštancií splnené ústavnoprávne nároky kladené na odôvodnenie súdneho rozhodnutia.

21. Dovolací súd zároveň poukazuje na to, že dovolateľ v rámci odôvodnenia dovolacieho dôvodu v zmysle § 420 písm. f) CSP zduplikoval svoju argumentáciu, ktorú uviedol v rámci dovolacieho dôvodu v zmysle § 421 ods. 1 CSP, keď uviedol, že odvolací súd sa nevysporiadal ním nastolenou právnou otázkou. Dovolaciemu súdu je však z obsahu rozhodnutia odvolacieho súdu, ako aj z podaného odvolania zrejmé, že dovolateľ ním nastolenú právnú otázku, nijakým spôsobom nenamietal v rámci odvolacieho konania. Pokiaľ tak neurobil, nemôže ani očakávať, že odvolací súd mu na ním nepoloženú otázku, resp. námietku dá odpoveď.

22. Dovolateľ v podanom dovolaní, vo vzťahu k uplatnenému dovolaciemu dôvodu podľa § 421 ods. 1 písm. a) CSP nastolil otázku, „čo skutočne predstavuje výnos z oddeleného majetku jedného z manželov, ktorý patrí do BSM“.

23. Pre procesnú situáciu, v ktorej § 421 ods. 1 CSP pripúšťa dovolanie, má mimoriadny význam obsah pojmu „právna otázka“ a to, ako dovolateľ túto otázku zdefiniuje a špecifikuje v dovolaní. Otázkou

relevantnou z hľadiska citovaného zákonného ustanovenia môže byť pritom len otázka právna (teda v žiadnom prípade nie skutková otázka). Zo zákonodarcom zvolenej formulácie tohto ustanovenia vyplýva, že môže ísť tak o otázku hmotnoprávnu (ktorá sa odvíja od interpretácie napríklad Občianskeho zákonníka, Obchodného zákonníka, Zákonníka práce, Zákona o rodine), ako aj o otázku procesnoprávnu (ktorej riešenie záviselo na aplikácii a interpretácii procesných ustanovení). Relevantný je v tomto smere aj judikovaný právny záver ústavného súdu (sp. zn. II. ÚS 172/03), v zmysle ktorého „ak by najvyšší súd bez ohľadu na neprípustnosť dovolania pristúpil k posúdeniu vecnej správnosti rozhodnutia odvolacieho súdu a na tom základe ho prípade zrušil, porušil by základné právo na súdnu ochranu toho, kto stojí na opačnej procesnej strane“. Aj z ďalších rozhodnutí ústavného súdu (napr. nálezy sp. zn. I. ÚS 115/2020, I. ÚS 336/2019) vyplýva požiadavka na náležité posúdenie dovolania vo vzťahu k jeho prípustnosti - „pri posudzovaní toho, či dovolateľ dostatočne vymedzí právnu otázku, je potrebné, aby sa najvyšší súd pokúsil autenticky porozumieť dovolateľovi - jeho textu ako celku, ale na druhej strane nesmie ani dotvárať vec na úkor procesnej protistrany. Ide o dialóg, ale nie o právnu pomoc. Nie je úlohou najvyššieho súdu „hádať“, čo povedal dovolateľ, ale ani vyžadovať akúsi dokonalú formuláciu právnej otázky“.

24. Dovolací súd teda v prvom rade pristúpil k posúdeniu, či dovolateľ riadne a súlade so zákonom a rozhodovacou praxou najvyššieho súdu definoval a špecifikoval právnu otázku, ktorej vyriešenie dovolaním požaduje podľa § 421 ods. 1 písm. a) CSP.

25. V preskúmvanej veci dovolateľ zastúpený kvalifikovaným právnym zástupcom (advokátom) sa vyššie uvedenými kritériami pre náležité uplatnenie dovolacieho dôvodu podľa § 421 CSP neriadil, keď zodpovedajúcim spôsobom nevydelil nesprávne právne posúdenie veci odvolacím súdom, tak ako to predpokladá ustanovenie § 432 ods. 2 CSP v spojení s § 421 tohto právneho predpisu. Dovolateľ naprieč celým dovolaním vyjadroval z rôznych pohľadov nespokojnosť s rozhodnutím odvolacieho súdu (príp. rekapituloval skutkový stav) pri vymedzení dovolacieho dôvodu v zmysle ustanovenia § 421 ods. 1 písm. a) CSP. Formálne síce uviedol otázku, pri ktorej sa podľa dovolateľa súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe, avšak túto otázku formuloval ako teoretickú, až akademickú, nie ako otázku právnu. Z tejto otázky je zrejmé, že dovolateľ vyjadruje nesúhlas so skutkovými závermi odvolacieho súdu a pri vymedzení tejto otázky so závermi súdu polemizuje.

26. Napokon aj samotný kontext, v akom dovolateľ uplatňoval dovolací dôvod § 421 CSP, svedčí o snahe vyvolať procesne neprípustný dovolací prieskum. Dovolateľ rozporoval najmä nesprávne hodnotenie dôkazov, ktoré podľa jeho tvrdení sú v rozpore s ustálenou rozhodovacou praxou, čím implicitne vytýkal nedostatok či nesprávnosť skutkových podkladov pred súdmi vyvedený právny záver. Dovolací súd súčasne pripomína, že nie je treťou inštanciou a dovolanie nie je koncipované ako ďalší riadny opravný prostriedok. Preto sa dovolaním nemožno úspešne domáhať revízie skutkových zistení urobených súdmi prvej a druhej inštancie, ani prieskumu nimi vykonaného dokazovania.

27. So zreteľom na vyššie uvedené dovolací súd dovolanie v časti, v ktorej namietal vadu zmätočnosti podľa § 420 písm. f) CSP odmietol podľa § 447 písm. c) CSP ako dovolanie, ktoré smeruje proti rozhodnutiu, proti ktorému dovolanie nie je prípustné, a v časti, v ktorej namietal nesprávne právne posúdenie veci v zmysle § 421 ods. 1 CSP, odmietol podľa § 447 písm. f) CSP ako dovolanie, ktoré nie je odôvodnené prípustnými dovolacími dôvodmi.

27. Rozhodnutie o nároku na náhradu trov dovolacieho konania najvyšší súd neodôvodňuje (§ 451 ods. 3 veta druhá CSP).

28. Toto rozhodnutie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.